

РЕШЕНИЕ

КАРАР

13.11.2023

Сарсак-Умга авылы

№ 38-3

Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Сарсак-Умга авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә территорияль ижтимагый үзидарә турында нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Сарсак-Умга авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының Сарсак-Умга авыл жирлеге Советы карар чыгарды:

1. Әгерже муниципаль берәмлегенә «Сарсак-Умга авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә территорияль ижтимагый үзидарә турында нигезләмәне расларга (кушымта итеп бирелә).

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының Сарсак-Умга авыл жирлегенә мәғлүмат стендында халыкка житкерергә, «Интернет» мәғлүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составында Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының рәсми сайтында (<https://www.agryz.tatarstan.ru>) урнаштырырга һәм Татарстан Республикасының хокукый мәғлүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга (<http://pravo.tatarstan.ru>).

3. Әлеге карар басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемдә калдырам.

Авыл жирлеге башлыгы,
Совет рәйсе

Т.С. Николаева

**Өгерже муниципаль берәмлегенәң «Сарсак-Умга авыл жирлеге»
муниципаль берәмлегендә территорияль ижтимагый үзидарә турында
нигезләмә (алга таба - Нигезләмә)**

I бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

Әлеге Нигезләмә "Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Өгерже муниципаль берәмлеге Сарсак-Умга авыл жирлеге Уставы нигезендә эшләнгән.

Территорияль ижтимагый үзидарә Сарсак-Умга авыл жирлеге халкының жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда турыдан-туры катнашуының рәвеше булып тора.

1 статья. Территорияль ижтимагый үзидарә төшенчәсе

1.1. Территорияль ижтимагый үзидарә дип гражданның яшәү урыны буенча Сарсак-Умга авыл жирлеге территориясенәң бер өлешендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча үз инициативаларын гамәлгә ашыру өчен мөстәкыйль һәм үз жаваплылыгы астында үз-үзләрен оештыру аңлатыла.

1.2. Территорияль ижтимагый үзидарә турыдан-туры халык тарафыннан гражданның жыеннары һәм конференцияләре (делегатлар жыеннары) үткәрү, территорияль ижтимагый үзидарә органнары булдыру юлы белән башкарыла.

2 статья. Территорияль ижтимагый үзидарәнең хокукый нигезләре

2.1. Сарсак-Умга авыл жирлеге территориясендә территорияль ижтимагый үзидарә Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы законнарына, Сарсак-Умга авыл жирлеге Уставына, Сарсак-Умга авыл жирлеге Советының норматив хокукый актларына һәм әлеге Нигезләмәгә ярашлы рәвештә гамәлгә ашырыла.

2.2. Территорияль ижтимагый үзидарә органнарының законлы хокукларын һәм мәнфәгатләрен яклау гамәлдәге законнарга ярашлы рәвештә суд тарафыннан тәмин ителә.

2.3. Сарсак-Умга авыл жирлеге жирле үзидарә органнары территорияль ижтимагый үзидарә эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен кирәкле хокукый шартлар, кирәкле материаллар һәм документлар белән танышу мөмкинлеген тәмин итә, үзара килешү буенча аларга территориянең социаль-икътисади үсешен гамәлгә ашыру буенча үз вәкаләтләренәң бер өлешен бирә, шулай ук финанс һәм башка ярдәм күрсәтә ала.

Территориаль ижтимагый үзидарэнең Сарсак-Умга авыл жирлеге жирле үзидарэ органнары белэн мөнэсэбэтлэре килешү нигезендэ төзелә.

Статья 3. Территориаль ижтимагый үзидарэнең төп принциплары
Сарсак-Умга авыл жирлеге территориясендә территориаль ижтимагый үзидарэ түбэндәге принципларга нигезләнә:

3.1. Законлылык;

3.2. Сарсак-Умга авыл жирлеге халкының территориаль ижтимагый үзидарэ оештыруга һәм гамәлгә ашыруга хокуклары гарантияләре;

3.3. жылышылар, гражданнар конференцияләре (делегатлар жылышы), сораштырулар һәм жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүдә катнашуның башка формалары аша халыкның ирекле ихтыярын белдерү;

3.4. территориаль ижтимагый үзидарэнең административ һәм контроль-ревизия органнарының сайлап сайлануы, аларның халкына хисап бирү һәм контрольдә тоту;

3.5. үз вәкаләтләре чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарэнең мөстәкыйльлеге;

3.6. территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының Сарсак-Умга авыл жирлеге жирле үзидарэ органнары белэн уртак бурычларны һәм функцияләрне гамәлгә ашыруда үзара хезмәттәшлеге;

3.7. территориаль ижтимагый үзидарэ формаларының күптөрлелеге һәм аларны халык тарафыннан мөстәкыйль билгеләү;

3.8. жирле эһәмияттәге мәсьәләләр буенча инициативалар тәкъдим итүдә, аларның мәнфәгатьләренә кагылышлы карарлар кабул итүдә һәм эшләүдә халыкның киң катнашуы;

3.9. Сарсак-Умга авыл жирлеге халкының һәм мәнфәгатьләренә берләшмәсе;

3.10. ачыклык һәм жәмәгатьчелек фикерен исәпкә алу;

3.11. кабул ителгән карарлар өчен жаваплылык.

Статья 4. Сарсак-Умга авыл жирлегендә территориаль ижтимагый үзидарэ гамәлгә ашырыла торган территорияләр

Сарсак-Умга авыл жирлегендә территориаль ижтимагый үзидарэ түбэндәге гражданнар яшәгән территорияләр чикләрендә башкарыла ала:

4.1. күпфатирлы торак йортның подъезды;

4.2. күп фатирлы торак йорт;

4.3. торак йортлар Төркеме;

4.4. торак микрорайон;

4.5. торак пункт булмаган авыл торак пункты;

4.6. гражданнарның башка яшәү территорияләре.

Статья 5. Гражданнарның территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру хокукы

Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруда 16 яшькә житкән Тиешле территориядә яшәүче гражданнар катнаша ала.

16 яшькә житкән һәр граждан үзе яшәгән территориядә территориаль ижтимагый үзидарә оештыруда инициатор булырга һәм катнашырга, гражданнар жыеннарында, конференцияләрендә (делегатлар жыеннарында) катнашырга, территориаль ижтимагый үзидарә органнарына сайларга һәм сайланьрга хокуклы.

Халык территориаль ижтимагый үзидарәне турыдан-туры да, үз вәкилләре аша да гамәлгә ашыруга, аларның эшчәнлеге турында тулы һәм ышанычлы мәгълүмат алуға тигез хокуклы.

Сарсак-Умга авыл жирлегенең жирле үзидарә органнары, әгәр бу эшчәнлек гамәлдәге закон таләпләренә каршы килмәсә, территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга комачаулый алмый.

Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруда халыкның хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә тәмин ителә.

II бүлек. ТЕРРИТОРИАЛЬ ИЖТИМАГЫЙ ҮЗИДАРӘ УЧРЕЖДЕНИЕСЕ

Статья 6. Территориаль ижтимагый үзидарә оештыру инициативасы

6.1. Территориаль ижтимагый үзидарә Сарсак-Умга авыл жирлеге территориясендә яшәүче гражданнар инициативасы буенча оештырыла, анда территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырылырга тиеш.

6.2. Территориаль ижтимагый үзидарә оештыру максатыннан тиешле территориядә яшәүче гражданнар 5 кешедән ким булмаган составта жыелыш, гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) оештыру буенча инициатив төркем (алга таба инициатив төркем) төзиләр.

Инициатив төркем Сарсак-Умга авыл жирлеге Советына, Сарсак-Умга авыл жирлеге администрациясенә үзенең төзелүе, аның әгъзаларының составы һәм яшәү урыны, территориаль ижтимагый үзидарә оештырыла торган Сарсак-Умга авыл жирлеге территориясендә яшәүче гражданнар жыеннарын үткәрү датасы, вакыты һәм урыны һәм территориаль ижтимагый үзидарә оештыру максатларында гражданнар конференциясе (делегатлар жыены) делегатларын сайлау буенча жыеннар турында хәбәр итә.

Әлеге жыелышлар уздырылганчы 5 көннән дә соңга калмыйча инициатив төркем Тиешле территориядә яшәүче гражданнарға жыелышлар уздырылачак дата, вакыт һәм урын һәм аларны тикшерүгә чыгарыла торган мәсьәләләр турында хәбәр итә.

Инициатив төркем һәр жыелышта киңәшмә тавышы хокукы белән Сарсак-Умга авыл жирлеге жирле үзидарә органнары вәкилләренең булу мөмкинлеген тәмин итә.

6.3. Территориаль ижтимагый үзидарә оештыру буенча гражданнар жыелышын яки конференциясен (делегатлар жыелышын) үткәрү турында карар төзелә торган ижтимагый үзидарә территориясендә яшәүчеләрнең санына бәйле рәвештә кабул ителә. Күрсәтелгән территориядә яшәүче халык саны 300 кешедән кимрәк булганда, гражданнар жыелышы, 300дән артык кеше гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) үткәрелә.

6.4. Төзелә торган территорияль ижтимагый үзидарә территориясендә яшәүчеләрнең саны булганда гражданнар конференциясенә (делегатлар жыелышына) делегатлар сайлау буенча вәкиллек нормасы:

6.5. Аз катлы шәхси төзелеш территориясендә территорияль ижтимагый үзидарә төзелгән очракта, гражданнар конференциясенә (делегатлар жыелышына) делегатлар сайлау буенча вәкиллек нормасы 10дан да ким булмаган һәм 30дан да артык булмаган йорт хужалыгыннан 1 делегат тәшкил итәргә тиеш.

- 300 дән 2000 кешегә кадәр - 20 гражданнан 1 делегат;
- 2000 дән 3000 кешегә кадәр - 30 гражданнан 1 делегат;
- 3000 дән 5000 кешегә кадәр - 50 гражданнан 1 делегат;
- 5000дән артык кеше - 100 гражданнан 1 делегат.

(вәкиллек нормасы үзгәрергә мөмкин)

Статья 7. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы)делегатларын сайлау тәртибе

7.1. Территорияль ижтимагый үзидарә булдыру максатларында гражданнарның конференция делегатларын (делегатлар жыелышын) сайлау өчен инициатив төркем, чикләрендә территорияль ижтимагый үзидарә гамәлгә куела торган Крындино авыл жирлегә территориясендә яшәүче гражданнар жыелышларын оештыра һәм үткәрә. Жыелышта жыелыш уздырылган көнгә 16 яшькә житкән гражданнар катнашырга хокуклы.

7.2. Территорияль ижтимагый үзидарә булдыру максатларында гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) делегатларын сайлау буенча һәр жыелышта жыелыш секретаре беркетмә алып бара, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

- Жыелышта катнашучыларны теркәүне уздыру датасы, вакыты һәм урыны;
- Жыелышны уздыру датасы, вакыты һәм урыны;
- Жыелыш председателенең һәм секретаренең фамилиясе, исеме һәм атасының исеме;
- Жыелышта катнашкан гражданнарның гомуми саны;
- Жыелышның көн тәртибе;
- жыелышның көн тәртибе мәсьәләләре буенча тавыш бирү нәтижәләре;
- Жыелышта кабул ителгән карарлар.

Беркетмәгә жыелыш рәисе һәм секретаре имза сала.

Жыелыш беркетмәсенә гражданнар конференциясе делегатларын (делегатлар жыелышын) сайлау буенча жыелышта катнашкан территорияль ижтимагый үзидарә гамәлгә куела торган территория чикләрендә яшәүче гражданнар исемлегә кушымта итеп бирелә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

- жыелышның датасы, вакыты һәм урыны;
- жыелышта катнашучыларның фамилиясе, исеме һәм ата исеме;
- паспортта яки граждан паспортын алыштыручы документта күрсәтелгән яшәү урыны адресы;
- паспорт сериясе һәм номеры яки граждан паспортын алыштыручы документ;

- имза кертелгэн көн;
- гражданның имзасы.

Күрсәтелгән гражданның исемлеге жылыш рәисе һәм секретаре имзалары белән раслана.

Жылыш протоколына шулай ук булдырыла торган территорияль ижтимагый үзидарә чикләренә адреслы тасвирламасы, урамнар (тыкрыклар), йорт номерлары, подъезд номерлары һәм (яки) территорияль ижтимагый үзидарә төзелә торган территория чикләре күрсәтелгән план-схема кушыла.

7.3. Гражданның конференциясе (делегатлар жылышы) делегаты сайланган очракта, күрсәтелгән протокол һәм исемлек сайланган делегат аша инициатив төркемгә тапшырыла.

7.4. Территорияль ижтимагый үзидарә оештыру максатларында инициатив төркем Сарсак-Умга авыл жирлегенә жирле үзидарә органнарына жылыш, гражданның конференциясе (делегатлар жылышы) үткәрдә, жылыш, гражданның конференциясе (делегатлар жылышы) үткәре өчен биналар бирүдә, күрсәтелгән гамәлләрне үткәре вакыты һәм урыны турында халыкка мәгълүмат бирүдә ярдәм итүне сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы.

7.5. Гражданның конференциясе (гражданның жылышы) делегатларын сайлау буенча жылышлар үткәре, жылышлар, конференцияләр үткәре чыгымнары

7.6. гражданныңны (делегатлар жылышын) территорияль ижтимагый үзидарә оештыру, документлар әзерләү һәм тарату, территорияль ижтимагый үзидарә уставын төркеү максатларында инициатив төркем әгъзалары йөртә.

7.7. Документларны әзерләү һәм тарату, юридик зат оештырып территорияль ижтимагый үзидарә уставын төркеү буенча инициатив төркем әгъзаларының чыгымнары Сарсак-Умга авыл жирлеге хакимиятенә резерв фонды акчалары хисабына коммерцияле булмаган оешмаларга бер тапкыр бирелә торган финанс ярдәме күрсәтүгә акча сарыф итү юнәлеше буенча компенсацияләнергә мөмкин.

Статья 8. Территорияль ижтимагый үзидарә органнарын булдыру максатларында жылыш, гражданның конференциясе (делегатлар жылышы) үткәре тәртібе

8.1. Әгәр территорияль ижтимагый үзидарә оештырыла торган территориядә яшәүче барлык халыкны тәкъдим итүче делегатлар территорияль ижтимагый үзидарә оештырыла торган территориядә жылышлар үткәре нәтижеләре буенча сайланса, инициатив төркем территорияль ижтимагый үзидарә оештыру буенча жылыш үткәре турында Карар кабул итә, гражданның конференциясен (делегатлар жылышын) үткәре датасын һәм вакытын билгели һәм бу-МО Советы, Сарсак-Умга авыл жирлеге администрациясе. Бер үк вакытта Сарсак-Умга авыл жирлегенә жирле үзидарә органнарына гражданның конференциясенә көн тәртібе проекты (делегатлар жылышы), территорияль ижтимагый үзидарә оештырыла торган территориядә яшәүче гражданның жылышларын үткәре, Гражданның конференциясе (делегатлар жылышы) делегатларын сайлау буенча жылыш мәгълүматлар тапшырыла.

8.2. Әгәр әлеге Нигезләмәгә ярашлы рәвештә территорияль ижтимагый үзидарә оештыру максатларында территорияль ижтимагый үзидарә оештырыла торган территориядә яшәүче гражданныр жыелышы, конференциясе (делегатлар жыелышы) үткәрелергә мөмкин булса, территорияль ижтимагый үзидарә оештыру максатларында жыелышны, гражданныр конференциясен (делегатлар жыелышын) оештыру буенча инициатив төркем жыелышны, гражданныр конференциясен (делегатлар жыелышын) үткәрү вакытын һәм урынын билгели һәм бу хакта хәбәр итә МО Советы, Сарсақ-Умга авыл жирлеге администрациясе. Бер үк вакытта Сарсақ-Умга авыл жирлегенең жирле үзидарә органнарына гражданныр жыелышының яки конференциясенең (делегатлар жыелышының) көн тәртибе проекты тәкъдим ителә. Гражданныр жыелышында яки конференциясендә (делегатлар жыелышында) күрсәтелгән органнар вәкилләренең булуы мөмкинлеге тәмин ителергә тиеш.

8.3. Инициатив төркем гражданныр жыелышын яки конференциясен (делегатлар жыелышын) үткәрү турында Карар кабул иткән көннән алып жыелыш башланганчыга кадәр, гражданныр конференциясе (делегатлар жыелышы) башланганчыга кадәр, инициатив төркем һәр гражданныр жыелышның көн тәртибе яки гражданныр конференциясе (делегатлар жыелышы), фикер алышуга чыгарыла торган документлар проектлары белән, ә сайланган гражданныр конференциясе (делегатлар жыелышы) делегатларына алар буенча танышу мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш таләп күрсәтелгән документларның күчермәләрен алу мөмкинлеге.

8.4. Территорияль ижтимагый үзидарә оештыру буенча гражданныр жыелышы, конференциясе (делегатлар жыелышы) инициатив төркем әгъзалары тарафыннан үткәрелә.

Гражданныр жыелышы яки конференциясе (делегатлар жыелышы) башланганчы, инициатив төркем әгъзалары территорияль ижтимагый үзидарә оештыру буенча гражданныр жыелышында яки конференциясендә (делегатлар жыелышында) катнашкан гражданнырны теркәү үткәрәләр, территорияль ижтимагый үзидарә оештыру буенча гражданныр жыелышында яки конференциясендә (делегатлар жыелышында) катнашкан гражданныр исемлеген төзиләр. Күрсәтелгән исемлекнең якынча формасы әлеге Положениегә 1 нче кушымтада китерелә.

8.5. Территорияль ижтимагый үзидарә оештыру буенча гражданныр жыелышында яки конференциясендә (делегатлар жыелышында) катнашкан гражданнырны теркәү тәмамлангач, гражданныр жыелышы яки конференциясе (делегатлар жыелышы) рәисе һәм секретаре сайлана һәм гражданныр жыелышы яки конференциясе (делегатлар жыелышы) көн тәртибе мәсьәләләре карала.

8.6. Территорияль ижтимагый үзидарә оештыру буенча гражданныр конференциясендә (делегатлар жыелышында):

- жыелышны, гражданныр конференциясен (делегатлар жыелышын) (кворум турында) үткәрү хокукы турында;
- территорияль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләрен билгеләү турында;
- территорияль ижтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү турында;

- территориаль ижтимагый үзидарэ уставын кабул итү турында;
- территориаль ижтимагый үзидарэ органнарын сайлау турында;
- территориаль ижтимагый үзидарэ эшчәнлегенең төп юнәлешләрен билгеләү турында;

○ Сарсак-Умга авыл жирлеге жирле үзидарэ органнарына территориаль ижтимагый үзидарэ чикләрен билгеләү һәм территориаль ижтимагый үзидарэ уставы буенча документлар жибәрү өчен җаваплы затны билгеләү турында.

Территориаль ижтимагый үзидарэ оештыру буенча гражданнар жыелышы яки конференциясе (делегатлар жыелышы) протоколының үрнәк бланкы әлеге Нигезләмәгә 2 нче кушымтада китерелгән.

Статья 9. Территориаль ижтимагый үзидарэ оештыру буенча жыелыш, гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) үткәру хокукы

Территориаль ижтимагый үзидарэ оештыру буенча гражданнар жыелышы, конференциясе (делегатлар жыелышы), әгәр аларда территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территориядә 16 яшькә җиткән халыкның кимендә өчтән бер өлеше яки әлеге территориядә яшәүчеләрнең кимендә өчтән бер өлешен тәкъдим итүче жыелышларда сайланган делегатларның өчтән бер өлеше катнашкан булса, хокуклы дип санала.

Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы, конференциясе (делегатлар жыелышы) хокуклы дип санала, әгәр аларда жыелышта сайланган делегатларның кимендә өчтән ике өлеше катнашкан булса, алар тиешле территориядә 16 яшькә җиткән халыкның кимендә өчтән бер өлешен тәкъдим итә.

Статья 10. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территория чикләрен билгеләү

10.1. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территория чикләрен Сарсак-Умга авыл жирлеге Советы билгели.

10.2. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территория чикләрен билгеләү өчен Сарсак-Умга авыл жирлеге советына түбәндәге документлар жибәрелә:

○ территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территория чикләрен билгеләү турында белдерү;

○ оештырыла торган территориаль ижтимагый үзидарэ чикләренең адреслы тасвирламасы, урамнар (тыкрыклар), йорт номерлары, подъезд номерлары һәм (яки) тиешле муниципаль берәмлек администрациясе белән килешенгән территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны күздә тоткан территория чикләрен күрсәтүче план-схема;

○ территориаль ижтимагый үзидарэ оештыру буенча гражданнар жыелышы яки конференциясе (делегатлар жыелышы) протоколының күчермәсе.

10.1. Сарсак-Умга авыл жирлеге Советы документлар алынган көннән алып бер ай эчендә территориаль ижтимагый үзидарэ гамәлгә ашырыла торган территория чикләрен билгеләү турында Карар кабул итә яки мондый чикләрен билгеләүдән баш тарта.

Территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләрен билгеләү буенча документларны Сарсак-Умга авыл жирлеге Советына жибәрү өчен жаваплы зат күрсәтелгән мәсьәләне караганда Сарсак-Умга авыл жирлеге Советы утырышында катнашырга һәм Сарсак-Умга авыл жирлеге Советы Рәисе тарафыннан имзаланганнан соң 7 көн эчендә Сарсак-Умга авыл жирлеге Советы карарының расланган күчermәсен алырга хокуклы.

Сарсак-Умга авыл жирлеге советының территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләрен билгеләү турындагы карары рәсми рәвештә басылып чыккач үз көченә керә.

10.2. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территория чикләрен билгеләүдән баш тарту өчен нигез булып түбәндәге шартлар булырга мөмкин:

1. территориаль ижтимагый үзидарә оештыру буенча гражданнар жыенын, конференциясен (делегатлар жыенын) үткәргәндә рөхсәт ителгән хокук бозулар;

2. территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырылачак территория чикләрен башка территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган чикләр белән кисү;

3. территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территория чикләренә Сарсак-Умга авыл жирлеге территориясеннән чыгуы.

Статья 11. ерриториаль ижтимагый үзидарә уставы

11.1. Территориаль ижтимагый үзидарә уставы территориаль ижтимагый үзидарәнен төп оештыру документы булып тора, ул гражданнарның үз инициативаларын гамәлгә ашыру буенча оештыру-идарә итү функцияләрен, шулай ук гражданнарның жирле эһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итүдә катнашуын тәмин итә.

Территориаль ижтимагый үзидарә уставы Россия Федерациясе законнарына, Татарстан Республикасы законнарына, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Сарсак-Умга авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына, әлеге Нигезләмәгә туры килергә тиеш.

Территориаль ижтимагый үзидарә уставы гражданнар жыелышында яки конференциясендә (делегатлар жыелышында) жыелышта яки гражданнар конференциясендә (делегатлар жыелышында) катнашучыларның өчтән ике өлеше тарафыннан кабул ителә.

11.2. Территориаль ижтимагый үзидарә уставында билгеләнә:

- ул гамәлгә ашырыла торган территория;
- территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;
- территориаль ижтимагый үзидарә органнарын формалаштыру, вәкаләтләрен, хокукларын һәм бурычларын туктату тәртибе, вәкаләтләре срогы;
- карар кабул итү тәртибе;
- милекне сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән милекне һәм финанс чараларын куллану һәм куллану тәртибе;
- территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату тәртибе.

11.3. «Сарсак-Умга авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә муниципаль хокукый актлары территорияль ижтимагый үзидарә уставына өстәмә таләпләр билгели алмый.

11.4. Территорияль ижтимагый үзидарә аның уставына ярашлы рәвештә юридик зат булырга мөмкин һәм коммерцияле булмаган оешманың оештыру-хокукый формасында дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

Статья 12. Территорияль ижтимагый үзидарә уставын теркәү

12.1. Юридик зат оештырылмаган территорияль ижтимагый үзидарә:

12.1.1. Юридик зат оештырылмаган территорияль ижтимагый үзидарә тиешле муниципаль берәмлек администрациясендә территорияль ижтимагый үзидарә уставы теркәлгәннән соң оештырылган дип санала.

12.1.2. Территорияль ижтимагый үзидарә уставын теркәү өчен тиешле муниципаль берәмлек администрациясенә:

- о территорияль ижтимагый үзидарә Уставының ике экземплярлары;
- Сарсак-Умга авыл жирлеге Советының территорияль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләрен билгеләүче карары;
- о территорияль ижтимагый үзидарә оештыру буенча гражданнар жыелышы яки конференциясе (делегатлар жыелышы) протоколы.

12.1.3. Югарыда күрсәтелгән документларны тапшырганнан соң 1 ай эчендә тиешле муниципаль берәмлек администрациясе территорияль ижтимагый үзидарә уставын теркәү яки теркәлүдән баш тарту турында Карар кабул итә, бу хакта карар кабул ителгән көннән алып 5 көн эчендә Сарсак-Умга авыл жирлеге Советы хәбәр итә.

12.1.4. Территорияль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту:

- теркәлү өчен кирәкле барлык документларны тапшырмау турында;
- гамәлдәге законнарда каршылыклар.

12.1.5. Территорияль ижтимагый үзидарә Уставының теркәлгән экземплярлары яки аны теркәүдән язмача Мотивацияле баш тарту тиешле карар кабул ителгәннән соң 5 көн эчендә җаваплы вәкил аша территорияль ижтимагый үзидарә органнарына жиберелә.

12.1.6 муниципаль берәмлекләре хакимиятләре территорияль ижтимагый үзидарә уставларын теркәүне, шул исәптән юридик зат булдыруны да исәпкә ала.

12.1.7. Территорияль ижтимагый үзидарә уставына кертелгән үзгәрешләр мәжбүри теркәлгәнә тиеш.

12.1. Юридик зат оешкан территорияль ижтимагый үзидарә гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә коммерцияле булмаган оешманың оештыру-хокукый формасында дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

III бүлек. ТЕРРИТОРИАЛЬ ИЖТИМАГЫЙ ҮЗИДАРӘ ЭШЧӘНЛЕГЕНӘ ОЕШТЫРУ НИГЕЗЛӘРЕ

Статья 13. Жыелышлар, гражданнар конференцияләре (делегатлар жыелышы)

13.1. Территориаль ижтимагый үзидарэне гамэлгэ ашыру максатыннан Сарсак-Умга авыл жирлеге территориясендэ жыеннар, гражданнар конференциялэре (делегатлар жыеннары) үткэрелэ.

13.2. Жыелыш, гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) 16 яшькэ житкэн һәм тиешле территориядэ яшәүче гражданнарның кимендэ 10 проценты инициативасы буенча, Совет (Сарсак-Умга авыл жирлеге, Сарсак-Умга авыл жирлеге башлыгы, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарэ уставында каралган очраklarда чакырылырга мөмкин.

13.3. Сарсак-Умга авыл жирлеге Советы яки Башлыгы инициативасы буенча үткэрелэ торган гражданнар жыелышы (делегатлар жыелышы) Сарсак-Умга авыл жирлеге советы яки Башлыгы тарафыннан билгеләнэ.

Халык инициативасы буенча үткэрелэ торган жыен, гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) территориаль ижтимагый үзидарэ уставына ярашлы рәвештэ территориаль ижтимагый үзидарэнең башкарма органы тарафыннан билгеләнэ.

13.4. Сарсак-Умга авыл жирлеге территориясендэ территориаль ижтимагый үзидарэне гамэлгэ ашыру максатларында гражданнар жыенын яки конференциясен (делегатлар жыенын) билгеләү һәм үткәрү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарэ уставы белән билгеләнэ.

Статья 14. Жыелыш вәкаләтлэре, гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы)

14.1. Жыелышлар, гражданнар конференциялэре (делегатлар жыелышы) территориаль ижтимагый үзидарэне гамэлгэ ашыру максатларында Россия Федерациясе законнары, территориаль ижтимагый үзидарэ уставы белән аларның компетенциясенэ кертелгән мәсьәләлэр буенча карарлар кабул итэ.

14.2. Территориаль ижтимагый үзидарэне гамэлгэ ашыручы жыелышның, гражданнар конференциясенэң (делегатлар жыелышының) аерым вәкаләтлэрэнэ түбәндәгелэр керэ:

- территориаль ижтимагый үзидарэ органнары структурасын билгеләү;
- территориаль ижтимагый үзидарэ уставын кабул итү, аңа үзгәрешлэр кертү;
- территориаль ижтимагый үзидарэ органнарын сайлау;
- территориаль ижтимагый үзидарэ эшчәнлегенэң төп юнәлешлэрэн билгеләү;
- территориаль ижтимагый үзидарэнең керемнэре һәм чыгымнары сметасын һәм аның үтәлеше турында хисапны раслау;
- территориаль ижтимагый үзидарэ органнары эшчәнлеге турындагы хисапларны карау һәм раслау.

Статья 15. Жыелышны, гражданнар конференциясен (делегатлар жыелышын) эзерләү һәм үткәрү тәртибе

15.1. Жыелышны, Тиешле территориядэ яшәүче гражданнар инициативасы буенча чакырыла торган гражданнар конференциясен (делегатлар жыелышын), Сарсак-Умга авыл жирлеге советын һәм башлыгын эзерләүне һәм үткәрүне

территориаль ижтимагый үзидарәнең тиешле органнары, Сарсак-Умга авыл жирлеге жирле үзидарэ органнары тээмин итэ.

Гражданнар жыелышын яки конференциясен (делегатлар жыелышын) үткэрү вакыты һәм урыны һәм гражданнар жыелышының яки конференциясен (делегатлар жыелышын) көн тәртибенә кертелгән мәсьәләләр турында халыкка массакуләм мөгълүмат чаралары (басма матбугатта һәм (яки) жирле радио, телевизион канал аша Хәбәр итү рәвешендә), махсус билгеләнгән жәмәгать урыннарында белдерүләр урнаштыру рәвешендә, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарэ уставы белән билгеләнгән тәртип.

15.2. Гражданнар жыелышын яки конференциясен (делегатлар жыелышын) алып бару өчен Президиум рәисе, секретаре һәм әгъзалары составында президиум сайлана.

15.3. Сарсак-Умга авыл жирлеге жирле үзидарэ органнары вәкилләре жыелышта, гражданнар конференциясендә (делегатлар жыелышында) киңәшмә тавышы хокукы белән катнашалар.

15.4. Жыелыш, территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) карарлары жыелышта катнашучыларның күпчелеге тарафыннан кабул ителә, гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) протоколлар белән рәсмиләштерелә һәм 10 көн эчендә тиешле муниципаль берәмлек администрациясенә жиберелә.

Протоколда түбәндәгеләр күрсәтелә: гражданнар жыелышы яки конференциясе (делегатлар жыелышы) уздыру көне һәм урыны, Тиешле территориядә яшәүче һәм гражданнар жыелышында яки конференциясендә (делегатлар жыелышында) катнашу хокукына ия булган гражданнарның гомуми саны, катнашучылар саны, президиум составы, көн тәртибе, чыгышларның эчтәлегенә, кабул ителгән карарлар. Протоколга гражданнар жыелышы яки конференциясе (делегатлар Жыелышы) рәисе һәм секретаре кул куя.

Статья 16. Жыелышны, гражданнар конференциясен (делегатлар жыелышын) үткәрүне финанс белән тээмин итү

16.1. Сарсак-Умга авыл жирлеге Советы һәм Башлыгы инициативасы буенча үткәрелә торган жыенны, гражданнар конференциясен (делегатлар жыелышын) әзерләү һәм үткәрү белән бәйлә чыгымнар Сарсак-Умга авыл жирлеге бюджеты акчалары хисабына башкарыла.

16.2. Гражданнар инициативасы буенча үткәрелә торган жыелышны, гражданнар конференциясен (делегатлар жыелышын) әзерләү һәм үткәрү белән бәйлә чыгымнар гамәлдәге законнарга ярашлы рәвештә гражданнар һәм башка чыганаclar хисабына башкарыла.

Статья 17. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары

17.1. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары Тиешле территориядә яшәүче гражданнар жыеннарында яки конференцияләрендә (делегатлар жыелышын) сайлана.

17.1. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары:

- Тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен яклый;

- гражданнар жыеннарында һәм конференцияләрендә (делегатлар жыеннарында) кабул ителгән карарларны үтәүне тәмин итә;
- торак фондын тоту, территорияне төзекләндерү буенча хужалык эшчәнлеген, күрсәтелгән гражданнар акчалары хисабына да, шулай ук Сарсак-Умга авыл жирлеге бюджеты акчаларын кулланып, территорияль ижтимагый үзидарә органнары һәм жирле үзидарә органнары арасында төзелгән шартнамә нигезендә дә тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтыяжларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән башка хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыра ала;
- Сарсак-Умга авыл жирлеге жирле үзидарә органнарына әлеге органнар һәм Сарсак-Умга авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының вазифаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле Сарсак-Умга авыл жирлеге муниципаль хокукый актлары проектларын кертергә хокуклы, аларның компетенциясенә әлеге актларны кабул итү кертелгән.

17.3. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары структурасына гражданнар жыелышы яки конференциясе (делегатлар жыелышы) карары буенча:

- территорияль ижтимагый үзидарә эшчәнлегә юнәлешләрә буенча Даими эшләүче комиссияләр;
- территорияль ижтимагый үзидарә эшчәнлегә юнәлешләрә буенча вакытлыча эшләүче комиссияләр;
- территорияль ижтимагый үзидарә органнарының территорияль структуралары (күпфатирлы торак йорт чикләрендә гамәлгә ашырыла торган территорияль ижтимагый үзидарәдәге өлкән подъездлар; йортлар төркеме чикләрендә гамәлгә ашырыла торган территорияль ижтимагый үзидарәдәге йорт комитетлары; төрле урамнарда яки микрорайон чикләрендә урнашкан йортлар төркеме чикләрендә гамәлгә ашырыла торган территорияль ижтимагый үзидарәдәге урам комитетлары һ. б.).

Статья 18. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары структурасы

18.1. Территориаль ижтимагый үзидарәнең югары идарә органы булып жыелыш, гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) тора.

18.2. Территориаль ижтимагый үзидарә үз өстенә алган функцияләрне оештыру һәм турыдан-туры гамәлгә ашыру өчен гражданнарның жыелышына яки конференцияләренә (делегатлар жыелышына) хисап бирүче органнар сайлана: территорияль ижтимагый үзидарә комитеты һәм территорияль ижтимагый үзидарәнең контроль-ревизия комиссиясе.

Территориаль ижтимагый үзидарә территориясендә яшәүче халык саны 300дән кимрәк булганда, территорияль ижтимагый үзидарә органнары урынына территорияль ижтимагый үзидарәнең вәкаләтле сайлап куелган затлары сайлана ала.

Территориаль ижтимагый үзидарә комитетының һәм территорияль ижтимагый үзидарәнең контроль-ревизия комиссиясенә территорияль ижтимагый үзидарә органнары буларак башка атамасы территорияль ижтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә ала (йорт комитеты, урам комитеты, өлкән подъезд һ.б.).

18.3. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары составын сайлау ачык тавыш бирү юлы белән үткәрелә.

18.4. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының эш формасы, аларның карарлар кабул итү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарэ тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм аның уставында чагыла.

Статья 19. Территориаль ижтимагый үзидарэ Комитетының вәкаләтләре

19.1. Территориаль ижтимагый үзидарэ Комитетының вәкаләтләре (алга таба Комитет) территориаль ижтимагый үзидарэ уставы белән билгеләнә.

19.2. Территориаль ижтимагый үзидарэ уставы белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә комитетның:

- территориаль ижтимагый үзидарэ мәсьәләләрен карау, сайлаучылар клубларын булдыруга һәм эшчәнлегенә, халыкның гражданлык активлыгының башка формаларын үстерүгә ярдәм итү өчен жыелышлар, гражданнар конференцияләре (делегатлар жыелышы) чакырырга;

- жирле үзидарэ органнарының тиешле территориядә яшәүчеләрнең мәнфәгатьләренә кагылышлы мәсьәләләр буенча утырышларында үз вәкилләре аша киңәшмә тавышы хокукы белән катнашырга;

- территориаль ижтимагый үзидарэ органнарына тапшырылган матди һәм финанс чаралары белән идарә итү;

- Тиешле территориядә төзелешне исәпкә алып, аны төзекләндерү планнарын эшләргә, жыеннар, гражданнар конференцияләре (делегатлар жыеннары) карарлары нигезендә халык һәм оешмаларның акчаларын жәлеп итәргә, жирле инициатива фондларын булдырырга;

- охалыкка хезмәт күрсәтү өчен оешмалар булдыруга ярдәм итү;

- төрле коммуналь-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектларын һәм социаль-мәдәни билгеләнештәге объектларны төзү һәм тоту өчен юридик затларның, ижтимагый берләшмәләренә үз акчаларын һәм акчаларын килешү нигезендә берләштерү, үз жаваплылыгы астына кредитлар алу һәм үз акчаларыннан ссудалар бирү, акцияләр һәм облигацияләр сатып алу;

- үз уставына (положениесенә) ярашлы рәвештә территориаль ижтимагый үзидарэ органы хезмәткәрләренә Штатларын һәм хезмәт хакы түләү тәртибен билгеләргә һәм соңыннан аларны жыелышта, гражданнар конференциясендә (делегатлар жыелышында)расларга;

- территориаль ижтимагый үзидарәнең берлекләргә (ассоциацияләргә)керүе турында карарлар кабул итәргә;

- хокук саклау органнары һәм суд сораулары буенча, шулай ук гражданнар таләпләре буенча территориаль ижтимагый үзидарәнең Житәкче органы Рәисе имзасы белән мөһер белән расланган Көнкүреш характеристикаларын, торақ һәм көнкүреш шартларын тикшерү актларын, теркәлү урыны буенча затларның яшәмәве турында белешмәләрне, теркәлмәгән затларның территориаль ижтимагый үзидарә территориясендә яшәве турында белешмәләрне, гаилә составы турында белешмәләрне, башка белешмәләрне тапшырырга территориаль ижтимагый үзидарәдә яшәүчеләр турында, аларны жыю һәм тәкъдим итү Россия

Федерациясенен мэгълүмат, Мэгълүмати технологияләр һәм мэгълүматны саклау турындагы законнары белән тыелмый.

- Территориаль ижтимагый үзидарәнең Житәкче органы рәисе һәм әгъзалары жыелган яки тәкъдим ителгән мэгълүматларның гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә дөреслеге өчен шәхси җаваплылык тоталар;

- гамәлдәге законнарга һәм әлеге Нигезләмәгә каршы килмәгән территориаль ижтимагый үзидарәнең башка вәкаләтләрән гамәлгә ашыру.

19.3. Комитет Сарсак-Умга авыл җирлеге җирле үзидарә органнары белән төзелгән килешүләр нигезендә хокуклы:

- территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә территориясендә биналарга хезмәт күрсәтү, агымдагы ремонт һәм ишегалды территорияләрән төзекләндерү буенча эшләрне оештыру һәм үткөрү (шул исәптән гражданнар көче белән аларның ирекле ризалыгы белән), бу максатлар өчен юридик һәм физик затларны җәлеп итү;

- төзелеш һәм ремонт эшләрән, территориаль ижтимагый үзидарәнең билгеләнгән чикләре чикләрендә гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә территориаль ижтимагый үзидарә һәм башка инвесторлар акчалары хисабына башкарыла торган төзекләндерү эшләрән башкаруда заказчы булып торырга;

- о халыкның акчалары һәм хезмәт катнашуы хисабына төзелгән яки Сарсак-Умга авыл җирлегенен җирле үзидарә органнарына тапшырылган мөлкәттән файдаланырга.

Статья 20. Комитет Рәисе

Комитет житәкчесе-гражданнарның территориаль ижтимагый үзидарә жыелышында яки конференциясендә (делегатлар жыелышында) комитет составында турыдан-туры сайланган яки күрсәтелгән вазыйфаны биләүгә конкурс нәтижеләре буенча төзелә торган контракт буенча территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә торган вәкаләтләр срогы белән ялланган комитет рәисе.

Комитет рәисе Тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен яклай, гражданнар жыеннарында, конференцияләрендә (гражданнар жыеннарында) кабул ителгән карарларның үтәлешен тәэмин итә.

Комитет рәисе өчен контракт шартлары территориаль ижтимагый үзидарә гражданнары жыелышы яки конференциясе (делегатлар жыелышы) тарафыннан раслана.

Комитетка йөкләнгән бурычларны үтәү өчен Комитет рәисе:

1. дөүләт хакимияте органнары, Сарсак-Умга авыл җирлеге җирле үзидарә органнары, милек формасына карамастан предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар һәм гражданнар белән мөнәсәбәтләрдә территориаль ижтимагый үзидарә вәкиле;

2. комитет эшчәнлеген оештыра;

3. жыелышлар, гражданнар конференцияләре (делегатлар жыелышы) эзерләүне һәм үткөрүне оештыра, аларда кабул ителгән карарларны гамәлгә ашыруны контрольдә тотат;

4. комитет утырышларын алып бара;

5. тиешле муниципаль берәмлек администрациясенә территорияль ижтимагый үзидарә эшчәнлеге, ведомство карамагындагы территориядәге эшләрнең торышы турында хәбәр итә;

6. территорияль ижтимагый үзидарәнең ведомство карамагындагы территориясен төзекләндерү һәм санитар тоту кагыйдәләрен үтәүне контрольдә тотуны тәмин итә;

7. санитар-эпидемиологик күзәтчелек органнарына гамәлдәге законнарға ярашлы рәвештә административ протоколлар төзү максатыннан ведомство карамагындагы территориядә төзекләндерү һәм санитар тоту кагыйдәләрен бозулар турында хәбәр итә;

8. комитет әгъзаларын сайлауны оештыруны тәмин итә;

9. комитетның карарларына, утырыш протоколларына һәм башка документларына кул куя;

10. комитет йөкләмәсе буенча Сарсак-Умга авыл жирлегенең жирле үзидарә органнары һәм барлык милек формасындагы башка оешмалар белән килешүләр һәм килешүләр төзи;

11. жыен, гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы), Сарсак-Умга авыл жирлеге жирле үзидарә органнары тарафыннан йөкләнгән башка мәсьәләләрне хәл итә.

Территорияль ижтимагый үзидарәнең Житәкче органы рәисенең шәхесен раслаучы документ булып территорияль ижтимагый үзидарә комитеты рәисе таныклығы тора. Комитет рәисе таныклығын рәсмиләштерү һәм исәпкә алу тәртибен Сарсак-Умга авыл жирлеге администрациясе билгели.

Статья 21. Комитет рәисе һәм әгъзаларының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

Комитет рәисе һәм әгъзаларының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1. вәкаләтләрен туктату турында шәхси гариза бирү;

2. тиешле территориядән читтә даими яшәү урынына китү;

3. үлем;

4. гражданнар жыелышы яки конференциясе (делегатлар жыелышы) карарлары;

5. судның Рәисенә, комитет әгъзасына карата гаепләү карарының законлы көченә керүе;

6. Россия Федерациясенә хезмәт турында законнарында каралган нигезләр буенча (әгәр вәкаләтләр хезмәт килешүе нигезендә гамәлгә ашырыла икән).

Яңа әгъзаларны, комитет рәисен сайлау аларның вәкаләтләре туктатылган көннән алып 1 айдан да соңга калмыйча үткәрелә.

Комитет рәисе вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта Комитет рәисе урынбасары яки Комитет әгъзаларының берсе комитетның яңа Рәисе сайланганчы рәис вәкаләтләрен башкара.

Комитет рәисе вәкаләтләрен башкаручы кешегә комитет рәисенең хокуклары, бурычлары һәм җаваплылыгы кагыла.

Статья 22. Территориаль ижтимагый үзидарэнең контроль-ревизия комиссиясе

22.1. Территориаль ижтимагый үзидарэнең контроль-ревизия комиссиясе (алга таба - Комиссия) территориаль ижтимагый үзидарэнең контроль-ревизия органы буларак комитетның финанс-хужалык эшчэнлеген контрольдә тоту һәм тикшерү өчен төзелә. Комиссия бары тик жыелышка, гражданнар конференциясенә (делегатлар жыелышына) гына хисап бирә.

22.2. Комиссия жыелыш, гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) йөкләмәсе буенча һәм үз инициативасы буенча комитетның еллык эш йомгаклары буенча финанс-хужалык эшчэнлеген тикшерә, территориаль ижтимагый үзидарә Уставының үтәлешен контрольдә тотат.

Комитетның финанс-хужалык эшчэнлеген тикшерү өчен комиссия аудитор оешмаларын жәлеп итә ала.

Комиссиянең эшчэнлеге, аның хокуклары һәм бурычлары территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән регламентташтырыла.

Комиссия әгъзалары комитет әгъзалары була алмый.

22.3. Территориаль ижтимагый үзидарэнең финанс-хужалык эшчэнлегенә Ревизия елына 1 тапкырдан да сирәгрәк үткәрелми, тикшерү һәм комиссия хисаплары нәтижеләре Тиешле территориядә яшәүче халыкка житкерелә һәм гражданнар жыелышында, конференциясендә (делегатлар жыелышында) раслана.

Статья 23. Территориаль ижтимагый үзидарә вәкаләтләре

Территориаль ижтимагый үзидарә территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территориядә халыкның үз инициативаларын гамәлгә ашыру максатыннан территориаль ижтимагый үзидарә:

1. Тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен яклый;
2. жыелышларда, гражданнар конференцияләрендә (делегатлар жыелышында) кабул ителгән карарларның үтәлешен тәмин итә;
3. территорияне төзекләндерү буенча хужалык эшчэнлеген, тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтияжларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән башка хужалык эшчэнлеген, күрсәтелгән гражданнар акчалары хисабына да, шулай ук Сарсак-Умга авыл жирлеге бюджеты акчаларын кулланып, территориаль ижтимагый үзидарә органы белән Сарсак-Умга авыл жирлеге жирле үзидарә органы арасындагы килешү нигезендә дә гамәлгә ашыра ала;
4. Сарсак-Умга авыл жирлеге жирле үзидарә органнарына әлеге органнар һәм Сарсак-Умга авыл жирлеге жирле үзидарәсе вазифаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле муниципаль хокукый актлар проектларын кертергә хокуклы, аларның компетенциясенә әлеге актларны кабул итү кертелгән.

IV бүлек. ТЕРРИТОРИАЛЬ ИЖТИМАГЫЙ ҮЗИДАРЭНЕҢ ИКЪТИСАДИ ҺӘМ ФИНАНС НИГЕЗЛӘРЕ

Статья 24. Территориаль ижтимагый үзидарә милке

24.1. Территориаль ижтимагый үзидарә:

- үз акчалары хисабына башка законлы нигездә барлыкка китерелгән яки сатып алынган акча һәм милек;
- Сарсак-Умга авыл жирлеге жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлдәге законнарға ярашлы төзелгән килешүләр нигезендә тапшырыла торган акчалар;
- о башка кешеләр тапшырган чаралар.

24.1. Территориаль ижтимагый үзидарә акчалары территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегеннән кергән акчалар, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның, гражданның ирекле взнослары һәм иганәләре, шулай ук башка керемнәр хисабына оештырылырга мөмкин.

Статья 25. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру өчен Сарсак-Умга авыл жирлеге бюджетыннан акча бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе

25.1. Сарсак-Умга авыл жирлеге бюджеты акчалары хисабына территориаль ижтимагый үзидарә торак урыннарын тоту, коммуналь хезмәтләр өчен түләү, ягулык алу (алга таба - компенсация түләүләре) буенча үз чыгымнарын өлешчә каплауга компенсация түләүләре ала ала.

25.2. Муниципаль максатчан программалар кысаларында Сарсак-Умга авыл жирлеге бюджеты акчалары хисабына территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга ярдәм итү максатыннан территориаль ижтимагый үзидарәнең устав эшчәнлеген үтәүгә бәйлә чараларны уздыруга максатчан субсидияләр бүлеп бирелергә мөмкин.

25.3. Территориаль ижтимагый үзидарә Сарсак-Умга авыл жирлеге бюджетыннан акчалата средстволарны гамәлдәге законнарға ярашлы рәвештә Сарсак-Умга авыл жирлеге жирле үзидарә органнары белән төзелгән килешүләр нигезендә ала ала.

V бүлек. ТЕРРИТОРИАЛЬ ИЖТИМАГЫЙ ҮЗИДАРӘ ГАРАНТИЯЛӘРЕ

Статья 26. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру гарантияләре

Жыелышның, территориаль ижтимагый үзидарә органнарының гражданның (делегатлар жыелышы) конференцияләрененң үз вәкаләтләре чикләрендә кабул ителгән карарлары Сарсак-Умга авыл жирлеге жирле үзидарә органнары, юридик затлар һәм алар кемгә адресланган гражданның тарафыннан бер ай эчендә мәжбүри каралырга тиеш.

Юридик затлар, милек формасына һәм оештыру-хокукый формасына карамастан, территориаль ижтимагый үзидарә органнары белән үз чараларын килештерәләр, алар мөмкин булган нәтижәләр буенча халыкның яшәү шартларын начарлатырга яки аларның законлы мәнфәгатьләренә зыян китерергә мөмкин.

Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының, Сарсак-Умга авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының һәм аларның вазыйфай затларының әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру хокукын бозучы норматив хокукый актлары суд тәртибендә шикаять ителергә мөмкин.

Жыелышларда, гражданнар конференцияләрндә (делегатлар жыелышында) аларның вәкаләтләрә чикләрндә кабул ителгән Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча карарларны үтәмәү административ хокук бозулар турында законнарға ярашлы рәвештә административ җаваплылыкка китерә.

Статья 27. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының җаваплылыгы
Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары кабул ителгән карарларның законлылыгы һәм нигезләлгән өчен җаваплы.

Территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының халык алдында җаваплылыгы алар гамәлдәге законнарны, әлегә Нигезләмәне, территориаль иҗтимагый үзидарә уставын бозган яки тиешле территориядә яшәүчеләрнең ышанычын югалткан очракта башлана.

Статья 28. Территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлеген контрольдә тоту

28.1. Территориаль иҗтимагый үзидарәнең финанс эшчәнлеген контрольдә тоту бүлөп бирелгән бюджет акчаларын куллану өлешендә муниципаль берәмлек администрациясе тарафыннан башкарыла, ул территориаль иҗтимагый үзидарәләрнең Уставларын терки һәм исәпкә алып бара.

28.2. Территориаль иҗтимагый үзидарә гражданнары жыеннарында, конференцияләрндә (делегатлар жыеннарында) кабул ителгән карарларның үтәлешен контрольдә тоту Тиешле территориядә яшәүчеләр тарафыннан башкарыла.

VI бүлек. ТЕРРИТОРИАЛЬ ИҖТИМАГЫЙ ҮЗИДАРӘ ЭШЧӘНЛЕГЕН ТУКТАТУ

Статья 29. Территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлеген туткату

29.1. Территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенә жыен, гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) карары буенча яки суд карары буенча үзгәртеп кору яки бетерү юлы белән туткатыла.

29.2. Территориаль иҗтимагый үзидарә бетерелгәч, бюджет акчалары һәм баланста булган, бюджет акчалары хисабына сатып алынган яки Сарсак-Умга авыл жирлегенә жирле үзидарә органнары тарафыннан тапшырылган мөлкәт Сарсак-Умга авыл жирлегенә муниципаль милкә составына күчә.

Кредиторларның таләпләрен канәгатьләндергәннән соң калган башка финанс чаралары һәм мөлкәт территориаль иҗтимагый үзидарә уставында каралган максатларга яисә территориаль иҗтимагый үзидарәне бетерү турында гражданнар жыелышы яки конференциясе (делегатлар жыелышы) карары белән билгеләнгән максатларга, ә бәхәсле очракларда - суд карары белән билгеләнгән тәртиптә юнәлтелә.

VII бүлек. ЙОМГАКЛАУ НИГЕЗЛӘМӘЛӘРЭ

Статья 30. Хәзерге позициягә үзгәрешләр кертү

Әлегә Нигезләмәгә үзгәрешләр Сарсак-Умга авыл жирлегенә Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә кертелә.

